

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 8.4.2009
COM(2009) 126 окончателен

2009/0054 (COD)

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно борбата със забавяне на плащане по търговските сделки

(Преработване)

За прилагане на Small Business Act (Акта за малките предприятия)

{SEC(2009) 315}

{SEC(2009) 316}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

- **Основания и цели на предложението**

Много плащания по търговски сделки между предприятия или между предприятия и държавни органи се извършват с голямо закъснение след доставката и често пъти — по-късно от договореното или от предвиденото в общите търговски условия. Тези практики имат отрицателен ефект върху ликвидните активи и усложняват финансовото управление на предприятията. Забавените плащания се отразяват на конкурентоспособността и жизнеспособността на дружествата, особено на МСП. Случаите на забава за плащане оказват отрицателно въздействие също така върху търговските сделки в Общността. Забавените плащания могат да бъдат причина за фалити на иначе жизнеспособни предприятия и в най-лошия случай имат потенциал да дадат началото на серия фалити по веригата на доставки. Този риск сериозно се увеличава по време на икономически спад, когато достъпът до финансиране е особено труден. Налице са признаци, че това вече започва да се случва на фона на разрастващата се икономическа криза, което налага предприемането на решителни мерки.

В Акта за малките предприятия („Small Business Act“) [COM(2008)394] се подчертава ключовото значение на малките и средните предприятия (МСП) за конкурентоспособността на икономиката на ЕС и се поставя акцент върху ефикасния достъп до финансиране, който е едно от основните предизвикателства пред МСП; отбелязва се и необходимостта възможностите, предлагани от единния пазар, да бъдат по-добре оползотворени. В Европейския план за икономическо възстановяване [COM(2008) 800] се изтъква, че достатъчният достъп до финансиране при приемливи условия е предпоставка за инвестиции, растеж и създаване на работни места в ситуация на икономическия застой и се приканват ЕС и държавите-членки да се погрижат държавните органи да плащат своите фактури за доставки и услуги в срок от един месец.

Забавата за плащане от страна на държавните органи подкопава доверието в провежданите политики и противоречи на заявените в тях цели за създаване на стабилни и предвидими условия за функциониране на предприятията и за насърчаване на растежа и създаването на работни места. Предвид важността на обществените поръчки в ЕС (повече от 1,943 милиарда евро годишно), забавата за плащане от страна на държавните органи има силно отрицателно въздействие върху предприятията, особено върху МСП. Много от държавните органи не са изправени пред същите финансови ограничения като предприятията и не е необходимо да прибегват до забава за плащане. По тази причина тези случаи на забава следва да бъдат по-строго санкционирани. Освен това разликите в културата на плащане в целия ЕС биха могли да попречат на участието на предприятията в търгове за обществени поръчки, което не само нарушава конкуренцията и пречи на функционирането на вътрешния пазар, но и намалява възможностите на държавните органи да получат най-доброто срещу парите на данъкоплатците.

Съобразно с това, с предложението се цели подобряване на паричните потоци на европейските предприятия, което е от особено значение във времена на икономически спад. То има за цел също така да спомогне за гладкото функциониране на вътрешния пазар, премахвайки свързаните с въпроса пречки пред трансграничните търговски сделки.

Целите на предложението ще бъдат постигнати като на кредиторите се предоставят инструменти, които им позволяват пълноценно и ефективно да упражняват своите права в случай на забавено плащане, а държавните органи ще бъдат изправени пред мерки, които ефективно ще ги обезкуражат да забавят своите плащания.

• **Общ контекст**

Повечето стоки и услуги в ЕС се доставят между предприятия или от предприятия на държавни органи на базата на отложени плащания, при които доставчикът дава на своя клиент време да плати фактурата. Този срок е договорен между страните, посочен е във фактурата на доставчика или е определен със закон. Най-късно в края на този срок доставчикът очаква плащане за доставените стоки или предоставените услуги. Извършването на плащането след този срок представлява забава за плащане.

Директива 2000/35/ЕО е приета с цел борба със забавата за плащане по търговските сделки между предприятия или между предприятия и държавни органи. В нея се посочва, *inter alia*, че законната лихва може да се начисли, когато плащането не е извършено в срока, указан в договора, или в законовия срок.

Налице са убедителни доказателства, че въпреки влизането в сила на Директива 2000/35/ЕО забавата за плащане по търговските сделки все още са често срещан проблем в ЕС. Освен това съществуват данни, че в голям брой държави-членки договорните срокове за плащане при сделки, в които участва държавната администрация, са необосновано дълги. И двата проблема представляват сериозна пречка пред здравословния бизнес климат и функционирането на единния пазар, особено във времена на икономически спад. Причините за забавата за плащане по търговските сделки и съответното пасивно отношение от страна на редица кредитори са най-различни и взаимосвързани:

1. Структурата на пазара: нивото на конкурентоспособност в рамките на пазара, пазарната сила на участниците на пазара и съответстващият страх от увреждане на търговските отношения с клиентите са важни фактори при определянето на това дали кредиторите приемат или отказват забавата за плащане и на това дали длъжниците проучват възможността за удължаване на срока на търговския кредит.
2. Променящите се макроикономически условия: Рецесионната фаза на икономическия цикъл е вероятно да доведе до повече случаи на забава за плащане, тъй като фирмите забавят плащането на фактурите си. Освен това последиците от забавата за плащане са още по-сериозни във времена на икономически спад, тъй като е по-трудно да бъде получено алтернативно

финансиране.

3. Достъпът до финансови средства и бюджетните ограничения: наличието на кредит, паричната политика, потокът и естеството на кредитната информация, ликвидността на фирмата и наличието на финансови средства от банките също могат да окажат влияние върху забавата за плащане, най-вече за предприятия, за които банковият кредит е алтернатива на финансирането от доставчика. Редица предприятия длъжници смятат забавата за плащане за ефикасен и евтин начин за финансиране на собствените си сделки и дейности. За държавните органи забавата за плащане на кредитори е лесен, но необоснован начин за преодоляване на бюджетните ограничения, като се отлагат плащания за следващия бюджетен период.

4. Практиките на длъжниците по отношение на финансовото управление (в това число и държавните органи) и практиките на кредиторите по отношение на управлението на кредити, както и качеството на продуктите и услугите им, също и услугите, предлагани след продажбата, са важни фактори при (избягването на) забавата за плащане.

5. Липсата на ефективни и ефикасни средства: въпреки съществуването на Директива 2000/35/ЕО много предприятия, по-специално МСП, не начисляват лихва, когато имат право на това, което от своя страна намалява мотивацията на длъжниците да плащат фактурите си навреме. За някои кредитори цената на това да се предприемат действия срещу забавата за плащане не е оправдана от гледна точка на финансовите ползи. В много случаи разходите за допълнителната административна работа не могат да бъдат възстановени. Преследването на клиенти, които бавят своите плащания, или начисляването на лихва за забава за плащане генерира административни разходи, които много предприятия предпочитат да избегнат. Освен това някои от основните разпоредби на директивата са неясни или е трудно да се прилагат на практика.

Въпреки че Директива 2000/35/ЕО има някои недостатъци, основните идеи — начисляване на лихва за забава за плащане, запазване на собственост и процедури за събиране на неоспорени вземания — представляват основни и радващи се на широко одобрение стълбове на законодателната рамка на борбата със забавата на плащания. Въпреки че напоследък се наблюдава известно подобрене, забавата за плащане остава широко разпространен проблем в ЕС, като държавната администрация в някои държави-членки демонстрира особено незадоволително поведение по отношение на плащанията. Това продължава да оказва отрицателно въздействие върху функционирането на вътрешния пазар и създава риск от сериозна заплаха за оцеляването на предприятията във времена на икономическа криза. По тази причина е жизненоважно, запазвайки основните елементи на директивата, да се въведат допълнителни инструменти за намаляване на броя на забавените плащания по търговски сделки, да бъдат скъсени сроковете за плащане за държавната администрация и да бъдат увеличени стимулите тя да плаща фактурите си навреме; това става посредством преработване на директивата, обединявайки в един текст както съществените изменения, направени в нея, така и неизменените разпоредби. Предложението би следвало да замени и отмени Директива 2000/35/ЕО. След като бъде приета от законодателя, тя естествено ще бъде взета предвид от Комисията при следващото преразглеждане (2010 г.) на Финансовия регламент и на правилата за

прилагането му.

Същевременно, тъй като преразглеждането на финансовите правила от законодателя е дълъг процес, Комисията прие съобщение¹, с което дава указания на своите служби да приложат без отлагане набор от мерки, целящи унифициране на финансовите правила и ускоряване на изпълнението на бюджета в помощ на икономическото възстановяване, в частност посредством подобряване на нейното собствено представяне по отношение на плащанията, като си определя цели за скъсяване на сроковете за плащане.

- **Съществуващи разпоредби в областта на предложението**

Единствената съществуваща разпоредба е Директива 2000/35/ЕО, която се преработва с настоящото предложение.

- **Съгласуваност с другите политики и цели на Европейския съюз**

Предложението е част от Лисабонския план за растеж и работни места и с него се прилагат Small Business Act (Акта за малките предприятия) [COM(2008)394] и съобщението на Комисията относно Европейския план за икономическо възстановяване [COM(2008)800].

2. КОНСУЛТАЦИЯ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Консултация със заинтересованите страни**

Методи за консултиране, основни целеви сектори и общ профил на анкетираните

Бяха проведени консултации със заинтересованите страни под формата на всеобщо обществено допитване посредством I.P.M. (Your Voice in Europe). Бяха проведени консултации и с Европейската група за допитвания до бизнеса (ЕВТР).

Обобщение на отговорите и на начина, по който са взети под внимание

Голямото мнозинство от анкетираните смятат, че съществуващият в момента законен процент, определен с директивата, е недостатъчен. По-голямата част от анкетираните обаче настояха Комисията да създаде ефективни и ефикасни средства за правна защита в случаите на забава за плащане и да подсилят ролята на представителните организации. Отговорите послужиха като много важен елемент при оценката на въздействието.

От 19.5.2008 г. до 31.8.2008 г. беше проведено отворено допитване по Интернет. Комисията получи 510 отговора. Получените отговори можете да намерите на адрес: http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/late_payments/index.htm.

- **Събиране и използване на експертни становища**

¹ SEC(2009) 477 окончателен от 8 април 2009 г..

Не бяха необходими външни експертни становища.

- **Оценка на въздействието**

В оценката на въздействието и нейното резюме се съдържа преглед на различните варианти.

Само варианти 3а/2 (законодателен — хармонизиране на сроковете за плащане от държавните органи на предприятията), вариант 3в (законодателен — премахване на прага от 5 EUR), вариант 3г (законодателен — въвеждане на такса за забава на плащане) и вариант 3д (законодателен — въвеждане на обезщетение за забава на плащане) отговарят на критериите за ефективност, ефикасност и съгласуваност. Поради това тези 4 варианта съставляват основата на предложението.

Комисията извърши посочената в работната програма оценка на въздействието, а докладът за нея може да бъде намерен на адрес http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/late_payments/index.htm.

3. ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

- **Обобщение на предложеното действие**

С настоящото преработване на Директива 2000/35/ЕО се цели подобряване на ефективността и ефикасността на мерките за правна защита относно забавата за плащане, като се въвежда правото на възстановяване на административни разходи и правото на обезщетение за вътрешни разноски, възникнали вследствие забава за плащане. По отношение на държавната администрация с предложението се цели да бъдат съкратени сроковете на плащане посредством хармонизиране на сроковете за плащане от държавните органи на предприятията и да бъдат засилени мерките за обезкуражаване на практиките на забава за плащане, посредством въвеждането на обезщетение под формата на фиксирана сума от 5 % от стойността на фактурата, считано от първия ден на забавянето, в допълнение към лихвата за забава за плащане и обезщетението за разноските по събирането. И на последно място, с предложението се премахва възможността да се изключат исканията за лихви с размер под 5 EUR.

- **Правно основание**

Член 95 от Договора за ЕО.

- **Принцип на субсидиарност**

Принципът на субсидиарност се прилага доколкото предложението не попада в обхвата на изключителната компетентност на Общността.

Целите на предложението не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите-членки поради следната(ите) причина(и).

При липсата на законодателство на Общността в областта преди Директива 2000/35/ЕО да започне да се прилага, забавата за плащане по търговски сделки

представляваше сериозна пречка пред търговията в Общността.

Причината за това е, че отсъствието на национални правила за борба със забавата за плащане или тяхната неефекасност по несправедлив начин осигуряваха защита на националните икономически оператори срещу стоки и услуги, идващи от други държави-членки. Невъзможността държавите-членки да предотвратят пречките пред свободното движение на стоки или услуги, идващи от други държави-членки, вследствие забавата за плащане от национални органи или предприятия, нанася същите вреди на търговията в Общността, каквито би нанесъл един ограничаващ търговията акт. Освен това разликите в културата на плащане на държавните органи в целия ЕС биха могли да попречат на участието на предприятията в търгове за обществени поръчки, което не само нарушава конкуренцията и пречи на функционирането на вътрешния пазар, но и намалява възможностите на държавните органи да получат най-доброто срещу парите на данъкоплатците.

Целите на предложението ще бъдат постигнати по-успешно посредством действие на Общността поради следната(ите) причина(и).

Целта да бъде осигурено функционирането на вътрешния пазар чрез намаляване на пречките пред търговията в ЕС, възникващи вследствие забавата за плащане, не може да бъде постигната в достатъчна степен нито от държавите-членки, нито от Директива 2000/35/ЕО. Поради това, с оглед на мащаба и последиците от проблема, беше сметнено за целесъобразно в съответствие с принципа на субсидиарност това да бъде постигнато посредством допълнителни действия на равнището на Общността.

Проучванията и консултациите със заинтересованите страни потвърждават, че намаляването на случаите на забавата за плащане по търговски сделки изисква действие на ЕС под формата на преработване на Директива 2000/35/ЕО. Наличните данни сочат, че повечето предприятия гледат на продажбата на стоки и услуги на предприятия и органи в друга държава-членка като на предполагащи по-висок риск от забавата за плащане. Сред причините, които действат обезсърчаващо на предприятията да продават продуктите и услугите си в други държави-членки, е и рискът от забавата за плащане, тъй като това увеличава несигурността и разходите за извършване на търговска дейност. В този случай разходите по сделката са по-високи поради асиметричната информация и несигурността относно позицията на пазара и платежоспособността на клиента, когато той е установен извън националния пазар. За много длъжници рискът за репутацията, свързан със забавата за плащане, е много по-нисък, когато кредиторът е установен в друга държава-членка, тъй като разстоянието намалява вредата за репутацията. Освен това цената на търговския кредит при трансгранични трансакции е по-висока заради различните езици, юрисдикции и правила за достъп до данни за платежоспособността и поради това разходите за мониторинг нарастват, докато шансовете за успешно налагане на плащането са по-ниски. В резултат на това при трансграничната търговия често се използват застраховки на търговски кредити и други инструменти за управление на търговския риск. Тези инструменти намаляват несигурността по отношение на приходите, но биха могли да погълнат сериозна част от маржа на печалбата, особено при малките предприятия.

При изготвянето на оценката на въздействието бяха отхвърлени множество незаконодателни варианти, поради причини, свързани с принципа на субсидиарност, както подробно е изложено в оценката на въздействието.

Поради това предложението е съобразено с принципа за субсидиарност.

- **Принцип на пропорционалност**

Предложението е съобразено с принципа на пропорционалност поради следната(ите) причина(и).

Директивата остава един доброволен инструмент за икономическите оператори дотолкова, доколкото тя не ги задължава да изискват лихва за забава за плащане и обезщетяване за разносните по събирането. Освен това предложението не възпрепятства предприятията да се договарят за останалите договорни разпоредби по отношение на плащането (включително, при сделки между предприятия и, в изключителни случаи — между държавни органи и предприятия) за срока на плащане в съответствие с основния принцип за свобода на договаряне между икономически оператори. Предложението е достатъчно гъвкаво, за да позволи на държавите-членки да транспонират директивата, като отчитат икономическите и търговските условия в своята страна. Освен това предложението не засяга съществуващата възможност за държавите-членки да запазят или да приемат по-благоприятни за кредиторите разпоредби от необходимите за спазване на директивата.

Предложението не създава допълнителна административната тежест за икономическите оператори. Финансовата тежест, произтичаща от новото право да се изисква възстановяване на разносните по събиране, ще бъде пропорционална на поведението на предприятията по отношение на плащанията. За националните органи въздействието върху бюджета ще бъде пропорционално на капацитета им да осигурят спазването на разпоредбите на директивата.

- **Избор на инструменти**

Предложени инструменти: директива.

Други средства не биха били подходящи поради следната(ите) причина(и).

Предвид това, че настоящото предложение представлява преработване на вече съществуваща директива, която оставя широко поле за действия държавите-членки, други варианти не биха били достатъчни за постигане на предложените цели.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Отражението върху бюджета се свежда до административни разходи.

5. ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

- **Опростяване**

С предложението се осигурява опростяване на законодателството.

Определенията на основните понятия от директивата са разширени и прегрупираны, за да се сложи край на различните им тълкувания. Неясните разпоредби по отношение на правата на кредиторите са или заличени, или изцяло пренаписани, за да могат икономическите оператори да са напълно наясно със своите права съгласно директивата. Допълнителен елемент на опростяване представлява общото задължение за прозрачност, въведено за държавите-членки. И на последно място, неясното понятие „разноски по събиране“ е заменено с нова система, състоящата се от определена сума за вътрешните разноски по събиране.

Предложението е включено в непрекъснатата програма на Комисията за актуализиране и опростяване на достиженията на правото на Общността и в работната и законодателна програма на Комисията под номер 2009/ENTR/006.

- **Отмяна на съществуващо законодателство**

Приемането на предложението ще доведе до отмяна на съществуващо законодателство.

- **Клауза за преглед/преизглеждане/срок на валидност**

Предложението включва клауза за преразглеждане.

- **Преработване**

Предложението включва преработване

- **Таблица на съответствието**

От държавите-членки се изисква да съобщят на Комисията текста на националните разпоредби, които транспонират директивата, както и таблица на съответствието между тези разпоредби и настоящата директива.

- **Европейско икономическо пространство**

Предложеният акт е от значение за ЕИП и следователно обхватът му следва да включва и Европейското икономическо пространство.

- **Подробно обяснение на предложението**

Разпоредбите на Директива 2000/35/ЕО по отношение на приложното ѝ поле (член 1 от настоящото предложение), лихвата в случай на забава за плащане (член 3), запазването на собственост (член 8) и процедурата за събиране на неоспорени вземания (член 9) в основата си остават непроменени. Различните

определения и понятия са уеднаквени и обединени в член 2.

Причините за останалите предложени съществени изменения са следните:

С член 1, параграф 2 се премахва възможността държавите-членки да могат да изключват искания за лихви с размер под 5 EUR. По този начин ще се премахнат пречките пред исканията за лихви за забавени плащания, по-специално по отношение на МСП, и за забава за плащане при по-малки сделки, при които лихвата възлиза на малка сума.

В член 4 се посочва, че в случай на забава за плащане, кредиторът е в правото си да получи сума за вътрешните разноси по събирането съобразно размера на забавеното плащане. Тези действия имат двойна цел: първо, кредиторът ще може да възстанови своите вътрешни административни разноси, свързани със забавата за плащане, и второ, заедно със законната лихва, това ще има възпиращ ефект върху длъжниците.

Член 5 от предложението касае забавата за плащане от държавните органи, които ще бъдат задължени като общо правило да плащат фактурите за търговски сделки, водещи до доставка на стоки или предоставяне на услуги, в рамките на 30 дни. След изтичането този срок кредиторът по принцип ще има право на обезщетение в размер на 5 % от конкретната сума, в допълнение към лихвата за забава за плащане и обезщетението за разноските по събирането. За националните органи въздействието върху бюджета ще бъде пропорционално на капацитета им да осигурят спазването на разпоредбите на директивата. Освен това очакваното подобрене в поведението на държавните органи по отношение на плащането ще спомогне да се намали броя на фалитите на предприятия и да се намалят социалните разходи, които те пораждат.

С член 6 от предложението стават по-строги разпоредбите относно договорните клаузи, които представляват явна злоупотреба. В него се съдържа разпоредба, съгласно която клауза, което изключва лихва за забавено плащане, винаги се счита за представляваща явна злоупотреба.

С член 7 държавите-членки се задължават да гарантират пълна прозрачност по отношение на правата и задълженията, произлизащи от настоящата директива, и по-специално, да публикуват законния лихвен процент. С това се цели по най-подходящ начин да бъде предоставена практическа информация на предприятията, и по-специално на МСП, което ще им позволи да предприемат действия срещу длъжници, които плащат със закъснение.

С член 10 се създава система за мониторинг и оценка, позволяваща на други европейски институции и заинтересовани страни да се информират за действителното прилагане на директивата.

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно борбата със забавяне на плащане по търговските сделки

(Преработване)

(текст от значение за ЕИП)

↓ 2000/35/ЕО

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 95 от него,

като взеха предвид предложението на Комисията²,

като взеха предвид становището на Икономическия и социален комитет³,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите⁴,

като действат в съответствие с процедурата, посочена в член 251 от Договора,

като имат предвид, че:

↓ НОВ

(1) Директива 2000/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 юни 2000 година относно борбата със забавяне на плащане по търговските сделки⁵ трябва да бъде предмет на няколко съществени промени. С оглед постигане на яснота посочената директива следва да бъде преработена.

(2) Повечето стоки и услуги в рамките на вътрешния пазар се доставят от едни икономически оператори на други икономически оператори и на държавни органи на базата на отложени плащания, при които доставчикът дава на своя

² ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

³ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

⁴ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

⁵ ОВ L 200, 8.8.2000 г., стр. 35.

клиент време да плати фактурата според договореното между страните, както е посочено във фактурата на доставчика или както е определено от закона.

- (3) Много плащания по търговски сделки между икономически оператори или между икономически оператори и държавни органи се извършват по-късно от предвиденото в договора или в общите търговски условия. Въпреки че стоките са били доставени или услугите — извършени, много от съответните фактури биват платени с голямо закъснение. Тези забавени плащания имат отрицателен ефект върху ликвидните активи и усложняват финансовото управление на предприятията. Те също така се отразяват на тяхната конкурентоспособност и рентабилност, когато заради забава за плащане кредиторът се нуждае от външно финансиране. Този риск сериозно се увеличава по време на икономически спад, когато достъпът до финансиране е затруднен.
- (4) Съдебните иски, свързани със забава за плащане, вече са улеснени с Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела⁶, Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 година за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания⁷, Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година за създаване на процедура за европейска заповед за плащане⁸ и Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 година за създаване на европейска процедура за иски с малък материален интерес⁹. За да се предотврати забавянето на плащане по търговските сделки обаче, е необходимо да бъдат предвидени допълнителните разпоредби.

↓ 2000/35/ЕО съображение (1)
(адаптиран)

~~Европейският парламент в своята резолюция за интегрираната програма в полза на малките и средните предприятия (МСП) и на занаятчийския отрасъл¹⁰ настоява Комисията да представи предложения с оглед да се реши проблемът със забавата за плащане.~~

↓ 2000/35/ЕО съображение (2)
(адаптиран)

~~(2) Комисията прие на 12 май 1995 г. препоръка за сроковете на плащане по търговските сделки¹¹.~~

⁶ ОВ L 12, 16.1.2001 г., стр. 1.

⁷ ОВ L 143, 30.4.2004 г., стр. 15.

⁸ ОВ L 399, 30.12.2006 г., стр. 1.

⁹ ОВ L 199, 31.7.2007 г., стр. 1.

¹⁰ ОВ C323, 21.11.1994 г., стр. 19.

¹¹ ОВ L127, 10.6.1995 г., стр. 19.

↓ 2000/35/EO съображение (3)
(адаптиран)

~~(3) Европейският парламент в своята резолюция по препоръката на Комисията за сроковете на плащане по търговските сделки¹² приканва Комисията да предвиди превръщането на нейната препоръка в предложение за директива на Съвета, което да се представи възможно най-скоро.~~

↓ 2000/35/EO съображение (4)
(адаптиран)

~~(4) Икономическият и социален комитет на 29 май 1997 г. прие становище "Зелената книга на Комисията за обществените поръчки в Европейския съюз: размисъл за бъдещето"¹³.~~

↓ 2000/35/EO съображение (5)
(адаптиран)

~~(5) Комисията публикува на 4 юни 1997 г. план за действие в полза на единния пазар, подчертавайки, че забавата за плащане представлява все по-сериозно препятствие за успеха на единния пазар.~~

↓ 2000/35/EO съображение (6)
(адаптиран)

~~(6) Комисията публикува на 17 юли 1997 г. доклад за забавите за плащане по търговските сделки¹⁴, обобщаващ резултатите от оценката на ефектите от препоръката на Комисията от 12 май 1995 г.~~

↓ 2000/35/EO съображение (7)

~~(7) Сериозно административно и финансово бреме тежи на предприятията, в частност на малките и средните, поради крайно дългите срокове на плащане и на забавата за плащане. Освен това, тези проблеми представляват една от основните причини за неплатежоспособност, заплашваща оцеляването на предприятията, и водят до загуба на много работни места.~~

¹² ~~ОВ C211, 22.7.1996 г., стр. 43.~~

¹³ ~~ОJ C287, 22.9.1997 г., стр. 92.~~

¹⁴ ~~ОВ C216, 17.7.1997 г., стр. 10.~~

↓ 2000/35/ЕО съображение (8)
(адаптиран)

~~(8) В някои държави-членки договорните срокове за плащане се различават съществено от средните за Общността.~~

↓ 2000/35/ЕО съображение (9)
(адаптиран)

~~(9) Съществуващите различия между държавите-членки по отношение на правилата и практиките за плащане представляват пренятствие за нормалното функциониране на вътрешния пазар.~~

↓ 2000/35/ЕО съображение (10)
(адаптиран)

(5) ~~Ефектът от това е значително ограничаване на търговските сделки между държавите-членки. Това е в противоречие с член 14 от Договора, защото е желателно и~~ Предприемачите следва да могат да търгуват своите продукти в целия вътрешен пазар при условия, които гарантират, че трансграничните сделки не представляват по-голям риск от продажбите вътре в държава-членка. Може да има опасения от изкривяване на конкуренцията, ако коренно различни разпоредби уреждат вътрешните операции, от една страна, и трансграничните, от друга страна.

↓ 2000/35/ЕО съображение (11)
(адаптиран)

~~(11) Най-новите статистики показват, че в най-добрия случай, положението съг забавата за плащане не се е подобрило в много държави-членки след приемането на препоръката от 12 май 1995 г.~~

↓ НОВ

(6) В своето съобщение „Мисли първо за малките!“ „Small Business Act“ за Европа¹⁵ Комисията подчертава, че достъпът на малките и средните предприятия (МСП) до финансиране следва да бъде улеснен и че следва да се развие правна и икономическа среда, която спомага навременните плащания по търговските сделки.

¹⁵ COM(2008)394.

- (7) Едно от приоритетните действия в Европейския план за икономическо възстановяване¹⁶ е намаляването на административната тежест и насърчаването на предприемачеството като, *inter alia*, се гарантира, че държавните органи плащат фактурите за доставки и услуги, включително на МСП, в срок от един месец, което ще облекчи затрудненията по отношение на ликвидните средства.
-

↓ 2000/35/ЕО съображение (12)

- (8) Целта на борбата със забавата за плащане във вътрешния пазар не може да бъде постигната в достатъчна степен от отделно действащите държави-членки и може следователно да бъде по-добре постигната на общностно равнище. Настоящата директива не излиза извън това, което е необходимо за постигането на тази цел. Следователно₂ тя отговаря в своята цялост на изискванията, произтичащи от принципите на субсидиарност и пропорционалност, както са постановени в член 5 от Договора.
-

↓ 2000/35/ЕО съображение (13)
(адаптиран)

- (9) Следва да се ограничи обхватът на настоящата директива до плащанията, извършвани като възнаграждение по търговски сделки, и ~~не~~ следва да се уреждат сделките, извършвани с потребителите, нито лихвите във връзка с други видове плащания, например плащанията, извършвани по силата на законодателството за чековете и полиците, или плащанията, извършвани в рамките на обезщетения за щети, включително тези, извършвани от застрахователните компании.
-

↓ 2000/35/ЕО съображение (22)

- (10) Настоящата директива трябва да урежда всички търговски сделки, независимо дали се извършват между частни или държавни предприятия или между предприятия и държавни органи предвид факта, че последните извършват значителен брой плащания към фирмите. Следователно, тя трябва също да урежда всички търговски сделки между основните предприятия по договора и техните доставчици и подизпълнители.
-

↓ 2000/35/ЕО съображение (14)

- (11) Фактът, че свободните професии са обхванати от настоящата директива, не означава, че държавите-членки трябва да ги разглеждат като предприятия или търговци за цели, необхванати от същата.
-

¹⁶ COM(2008)800.

↓ 2000/35/ЕО съображение (16)
(адаптиран)
⇒ нов

- (12) Забавата за плащане представлява нарушение на договора, което е станало финансово привлекателно за длъжниците в повечето държави-членки поради ниските лихви, начислявани за забава, или липсата на такива и/или бавната процедура на обжалване. Необходими са решителни промени, включително като изключението от правото за начисляване на лихви да бъде направено несправедлива клауза в договорите и като бъде предвидено обезщетяване на кредиторите за понесените разходи, за да се обърне тази тенденция и да се направи така, че последствията от нарушенията на сроковете на плащане да бъдат такива, че да обезсърчат тази практика.

↓ нов

- (13) С оглед на последователността в законодателството на Общността, за целите на настоящата директива следва да се прилага определението за „възлагачи органи“, посочено в Директива 2004/18/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 31 март 2004 година относно координирането на процедурите за възлагане на обществени поръчки за строителство, услуги и доставки¹⁷.
- (14) Законната лихва, дължима за забава за плащане, следва да бъде изчислявана на дневна база като проста лихва в съответствие с Регламент (ЕИО, Евратом) № 1182/71 на Съвета от 3 юни 1971 година за определяне на правилата, приложими за срокове, дати и крайни срокове¹⁸.

↓ 2000/35/ЕО съображение (17)
(адаптиран)
⇒ нов

- (15) Необходимо е справедливо обезщетяване за кредиторите за разноските по събиране, понесени вследствие на забава за плащане, за да се гарантира, че последствията от забавата за плащане са такива, че да обезсърчат тази практика. Разноските по събирането следва също да включват възстановяване на административни разходи и обезщетение за вътрешните разноски, понесени вследствие забава за плащане, за което в настоящата директива следва да бъде определена възможността за минимална фиксирана сума, която би могла да се натрупва с лихва за забава за плащане . ~~Трябва~~ Следва да се предвиди ~~разумно~~ обезщетяване за разноските по събирането, без да се накърняват националните разпоредби, по силата на които национален съдия ~~може~~ би могъл да присъди на кредитора допълнителни обезщетения за вреди ~~поради~~ във връзка със забавата по вина на длъжника, ~~като съобразява също, че~~

¹⁷ ОВ L 134, 30.4.2004 г., стр. 114.

¹⁸ ОВ L 124, 8.6.1971 г., стр. 1.

~~направените разноеки може вече да са компенсирани от лихвите за забава за плащане.~~

↓ НОВ

(16) Наблюденията показват, че държавните органи често изискват договорни срокове за плащане по търговски сделки, които са значително по-дълги от 30 дни. Следователно сроковете за плащане на обществени поръчки, възложени от държавни органи, по правило следва да бъдат ограничени най-много до 30 дни.

(17) Особено съжаление буди фактът, че настъпва забава за плащане, въпреки че длъжникът е платежоспособен. Наблюденията показват, че държавните органи често плащат фактурите доста след изтичане на приложимия срок за плащане. Държавните органи биха могли да бъдат изправени пред много по-малки финансови ограничения, тъй като те биха могли да ползват по-сигурни, предсказуеми и непрекъснати източници на приходи, отколкото частните предприятия. В същото време за постигането на своите цели те зависят в по-малка степен, отколкото частните предприятия, от изграждането на стабилни търговски връзки. Вследствие на това държавните органи биха могли да са по-малко мотивирани да плащат навреме. Освен това много държавни органи могат да получат финансиране при по-привлекателни условия, отколкото частните предприятия. Следователно забавата за плащане от страна на държавни органи води не само до неоправдани разходи за частните предприятия, но и до неефективност като цяло. По тази причина е целесъобразно да бъдат въведени съответно по-високи възпиращи обезщетения в случай на забава за плащане от страна на държавни органи.

↓ 2000/35/ЕО съображение (18)

~~18) Настоящата директива взема под внимание проблема за дългите договорни срокове за плащане и, в частност, съществуването на някои категорични договори, за които по дългите срокове, съчетани с ограничаване на свободата на договаряне, или по високият лихвен процент могат да бъдат основателни.~~

↓ 2000/35/ЕО съображение (19)
(адаптиран)
⇒ НОВ

(18) Настоящата директива следва да забрани злоупотребата със свободата на договаряне във вреда на кредиторите. Когато договор служи главно да осигури на длъжника допълнителни ликвидни средства във вреда на кредитора, ⇨ например като се изключва възможността кредиторът да начислява лихва за забава за плащане или като се определя лихвен процент за забава за плащане, който е значително по-нисък от законната лихва, предвидена в настоящата директива ⇐, или когато основното предприятие по договора налага на своите доставчици или подизпълнители условия на плащане, които не са основателни

предвид условията, от които самият той се ползва, същите могат да се разглеждат като фактори, представляващи такава злоупотреба. Настоящата директива не следва да засяга националните разпоредби за начините на сключване на договорите или уреждащи валидността на договорните клаузи, които са несправедливи по отношение на длъжника.

↓ 2000/35/ЕО съображение (21)

- (19) Желателно е да се гарантира, че кредиторите могат да се ползват от клауза за запазване на собственост на недискриминационна основа в цялата Общност, ако клаузата за запазване на собственост е валидна съгласно приложимите национални разпоредби по силата на международното частно право.
-

↓ 2000/35/ЕО съображение (15)

- (20) Настоящата директива само определя понятието „изпълнимо право“, без да урежда различните процедури за принудително изпълнение на такова право, нито да определя условията, при които принудителното изпълнение на това право може да бъде спряно или отменено.
-

↓ 2000/35/ЕО съображение (20)

- (21) Последствията от забава за плащане могат да бъдат възпиращи само ако се придружават от бързи и ефективни процедури за обжалване за кредитора. В съответствие с принципа за недискриминация, съдържащ се в член 12 от Договора, такива процедури трябва да са достъпни за всички кредитори, установени в Общността.
-

↓ 2000/35/ЕО съображение (23)
(адаптиран)
⇒ нов

- (22) ⇒ Необходимо е да се гарантира, че процедурите за събиране на неоспорени вземания, свързани със забава за плащане по търговските сделки, ~~Член 5 от настоящата директива изисква процедурата за събиране на неоспорените вземания да приключват в кратък срок в съответствие с националното законодателство, но не изисква от държавите-членки да приемат особена процедура или да изменят съществуващите си правни процедури по специален начин.~~

↓ НОВ

- (23) Задължението за транспониране на настоящата директива в националното законодателство следва да бъде ограничено до разпоредбите, които представляват промяна по същество в сравнение с Директива 2000/35/ЕО. Задължението за транспониране на разпоредбите, които не са променени, произтича от посочената директива.
- (24) Настоящата директива не следва да засяга задълженията на държавите-членки по отношение на сроковете за транспониране в националното право и за прилагане на Директива 2000/35/ЕО.

↓ 2000/35/ЕО

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Приложно поле

1. Настоящата директива се прилага за всички плащания, извършвани като възнаграждение по търговски сделки.

↓ 2000/35/ЕО чл. 6, параграф 3
(адаптиран)

2. При транспонирането на настоящата директива държавите-членки могат да изключат следното :

а) вземанията, които са предмет на започнала процедура по несъстоятелност на длъжника;

б) договорите, които са сключени преди 8 август 2002 г. ~~и~~

~~в) исканията за лихви с размер под пет еуро.~~

↓ 2000/35/ЕО (адаптиран)

Член 2

Определения

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения :

1(1) „търговски сделки“ е всяка сделка между предприятия или между предприятия и държавни органи, която води до доставката на стоки или предоставянето на услуги срещу възнаграждение;

↓ 2000/35/ЕО (адаптиран)

⇒ НОВ

(2) „държавен орган“ е всеки договарящ орган или ведомство, както е определени от директивите за обществените поръчки 92/50/ЕО¹⁹, 93/36/ЕО²⁰, 93/37/ЕО²¹ и 93/38/ЕО²² ☒ Директива 2004/18/ЕО ☒;

(3) „предприятие“ е всяка организация, ⇨ различна от държавен орган, ⇩ участваща в упражняването на независима икономическа или професионална дейност, дори когато тази дейност се упражнява само от едно лице;

2(4) „забава за плащане“ е ~~всяко превишаване на сроковете на плащане, договорни или законни~~ ⇨ неплащане в рамките на срока за плащане, посочен в член 3, параграф 2 или член 5, параграф 2 ⇩ ;

↓ НОВ

(5) „лихва за забава за плащане“ означава законна лихва или договорена такава, за която предприятията са се споразумели;

(6) „законна лихва“ означава проста лихва за забава за плащане при процент, който представлява сбор от основния процент и най-малко седем процентни пункта;

(7) „основен процент“ означава едно от следните:

↓ 2000/35/ЕО

⇒ НОВ

4a) ~~лихвеният~~ процент, прилаган от Европейската централна банка в нейните ⇨ най-скорошни ⇩ основни операции по рефинансиране, ⇨ или пределният лихвен процент, получен при тържни процедури с променлив процент за такива операции; ⇩ “е лихвеният процент, прилаган в такива операции в случая на търгове при твърд процент. При евентуалността, когато основна операция по рефинансиране е била извършена съгласно тържна процедура с променлив процент, този лихвен процент се отнася към пределния лихвен процент, получен на този търг. Това се отнася

¹⁹ ~~ОВ L 209, 24.7.1992 г., стр. 1.~~

²⁰ ~~ОВ L 199, 09.08.1993 г., стр. 1.~~

²¹ ~~ОВ L 199, 09.08.1993 г., стр. 54.~~

²² ~~ОВ L 199, 09.08.1993 г., стр. 84.~~

~~както за търговете е единен процент, така и за търговете е променлив лихвен процент;~~

↓ 2000/35/ЕО чл. 3, параграф 1, буква г), второ изречение (адаптиран)

б) за държава-членка, която не участва в третия етап на икономическия и валутен съюз ~~== основният процент по горе ==~~ е равностойният основен процент, определен от нейната национална централна банка.

↓ 2000/35/ЕО

з(8) „запазване на собственост“ е споразумението (договорно), съгласно което продавачът запазва собствеността върху вещите до пълното издължаване;

↓ 2000/35/ЕО (адаптиран)
⇒ НОВ

с(9) „изпълнително основание“ е всяко решение, съдебно постановление, съдебно решение, определение или платежно нареждане, постановено от съд или друг компетентен орган, ⇒ включително тези, които подлежат на предварително изпълнение, ⇐ за незабавно или разсрочено плащане, което позволява на кредитора да събере своето вземане от длъжника чрез принудително изпълнение; ~~това включва решенията, съдебните постановления, съдебните решения, определения или платежните нареждания, които подлежат на предварително изпълнение и остават такива, дори ако длъжникът подаде жалба срещу тях.~~

↓ 2000/35/ЕО (адаптиран)
⇒ НОВ

Член 3

Лихва за забава за плащане

~~1.~~ Държавите-членки следят за това, ⇒ че при плащанията по търговски сделки между предприятия ⇐ кредиторът е в правото си да изисква лихва за забавено плащане , без да е необходима покана , ~~доколкото~~ ако са изпълнени следните условия:

а) ⇒ кредиторът ⇐ ~~той~~ е изпълнил своите задължения по договор или по закон; ~~##~~

~~iiб)~~ ⇒ кредиторът ~~не~~ не е получил дължимата сума в срок, освен ако длъжникът ⇒ не ~~е~~ е отговорен за забавата.

~~12.~~ ⇒ В случаите, когато условията, посочени в параграф 1, са изпълнени, ~~държавите-членки следят за това~~ следното :

a) лихвите ~~не смисля на буква г)~~ ⇒ за забава за плащане ~~да~~ да стават дължими от деня, следващ датата на плащане или изтичането на срока на плащане, определен в договора;

б) ако датата или срокът на плащане не е определен в договора, лихвите ⇒ за забава на плащане ~~се дължат автоматично, без да е необходима покана~~ в един от следните срокове :

i) тридесет дни след датата на получаване от длъжника на фактурата или на равностойно искане за плащане; ~~или~~

~~ii) ако датата на получаване на фактурата или на равностойното искане за плащане е неизвестна, тридесет дни след датата на получаване на стоките или на предоставяне на услугите; или~~

~~iii) ii) ако длъжникът получи фактурата или равностойното искане за плащане преди стоките или услугите, тридесет дни след получаването на стоките или предоставянето на услугите; ~~или~~~~

~~iii) iii) ако в закона или в договора е предвидена процедура за приемане или проверка, с която да се установява съответствието на стоките или услугите с договора, и ако длъжникът получи фактурата или равностойното искане за плащане преди или на датата на приемане или на проверка, тридесет дни след тази последна същата дата.~~

⇒ 3. Държавите-членки следят за това приложимият основен процент:

a) за първото полугодие на всяка съответна година да бъде процентът в сила от 1 януари същата година;

б) за второто полугодие на съответната година това да бъде процентът в сила от 1 юли същата година. ~~⇒~~

↓ 2000/35/ЕО (адаптиран)

~~г) лихвеният процент за забава на плащане ("законен процент"), който длъжникът е длъжен да плати, представлява сбор от лихвения процент, използван от Европейската централна банка при последната ѝ основна операция по рефинансиране, извършена преди първия календарен ден на въпросното полугодие ("основен процент") и най-малко седем пункта ("марж"), освен ако друго не е предвидено в договора. За държава-членка, която не участва в третия етап на икономическия и валутен съюз, основният процент по-горе е равностойният основен процент, определен от нейната национална централна банка. В двата случая основният процент в сила в първия календарен ден на~~

~~въпросното полугодие за централната банка се прилага през следващите шест месеца;~~

~~в) извън случаите, когато длъжникът не е отговорен за забавата, кредиторът е в правото си да иска от длъжника разумно обезщетение за всички разноеки по събиране, понесени вследствие забавата за плащане от последния. Тези разноеки за събиране спазват принципите на прозрачност и пропорционалност по отношение на въпросния дълг. Държавите членки могат, при спазване на горепосочените принципи, да определят максимален размер на разноеките по събиране за различни равнища на дълга.~~

~~2. За някои категории договори, които трябва да бъдат определени от националното законодателство, държавите членки могат да определят ерока на дължимост на лихвите на най-много шестдесет дни, ако те възпрепятстват страните по договора да надхвърлят този срок, или ако те определят задължителен лихвен процент, който надхвърля значително законния процент.~~

~~3. Държавите членки предвиждат, че договор за датата на плащане или за последствията от забавата на плащане, който не съответства на разпоредбите на параграф 1, букви б), в) и г) и на параграф 2, не се прилага или може да е основание за иск за обезщетение за вреди, когато предвид всички обстоятелства по случая, включително добрата търговека практика и обичай и естеството на продуктите, той представлява явна злоупотреба по отношение на кредитора. Когато се определя дали един договор представлява явна злоупотреба по отношение на кредитора, се взема предвид, наред с другото, дали длъжникът има някаква обективна причина да се отклонява от разпоредбите на параграф 1, букви б), в) и г) и параграф 2. Ако се установи, че един такъв договор е явна злоупотреба, се прилагат разпоредбите на закона, освен ако националните съдилища не определят други условия, които да са справедливи.~~

~~4. Държавите членки следят за това, в интерес на кредиторите и конкурентите да съществуват подходящи и ефективни средства за прекратяване използването на условия, които са явно несправедливи по смисъла на параграф 3.~~

~~5. Измежду посочените в параграф 4 средства фигурират разпоредби, които позволяват на организациите, имани или официално признати като имани законен интерес да представляват малките и средните предприятия, да сезират, съгласно съответното национално законодателство, съдилищата или компетентните административни органи, с мотива, че договорните разпоредби, замислени за общо ползване, са явно несправедливи по смисъла на параграф 3, така че те да могат да прилагат подходящи и ефективни средства, за да се прекрати използването на такива условия.~~

↓ НОВ

Член 4

Обезщетяване за разноските по събирането

1. Държавите-членки следят за това, когато лихвата за забава за плащане стане дължима при търговските сделки в съответствие с членове 3 и 5 и ако в договора не е посочено друго, кредиторът да е в правото си да получи от длъжника една от следните суми:

- а) за дълг в размер по-малък от 1 000 EUR — фиксирана сума от 40 EUR;
- б) за дълг в размер на 1 000 EUR или повече, но по-малък от 10 000 EUR — фиксирана сума от 70 EUR;
- в) за дълг в размер на 10 000 EUR или повече — сума, равна на 1 % от сумата, за която лихвата за забава за плащане става дължима.

2. Държавите-членки следят за това сумите, посочени в параграф 1, да са дължими, без да е необходима покана и да служат за обезщетение за направените от кредитора разноси на по събирането.

↓ 2000/35/ЕО чл. 3, параграф 1,
буква д)
⇒ НОВ

~~в) 3. Извън случаите, когато длъжникът не е отговорен за забавата, освен сумите, посочени в параграф 1, кредиторът е в правото си да иска от длъжника разумно обезщетение за всички оставаци разноси по събиране, понесени вследствие забава за плащане от последния. Тези разноси за събиране спазват принципите на прозрачност и пропорционалност по отношение на въпросния дълг. Държавите-членки могат, при спазване на гореносочените принципи, да определят максимален размер на разноските по събиране за различни равнища на дълга.~~

↓ НОВ

Член 5

Плащания от държавни органи

1. Държавите-членки следят за това при търговски сделки, водещи до доставка на стоки или предоставяне на услуги на държавни органи срещу възнаграждение, кредиторът да

има право на лихва за забава за плащане, равна на законната лихва, без да е необходима покана, ако са изпълнени следните условия:

- а) кредиторът е изпълнил своите задължения по договор и по закон;
- б) кредиторът не е получил дължимата сума в срок, освен ако длъжникът не е отговорен за забавата.

2. В случаите, когато условията, посочени в параграф 1, са изпълнени, държавите-членки следят за следното:

- а) лихвите за забава за плащане да стават дължими от деня, следващ датата на плащане или изтичането на срока за плащане, определен в договора;
- б) ако датата или срокът за плащане не е определен в договора, лихвите за забава за плащане стават дължими автоматично в един от следните срокове:
 - i) тридесет дни след датата на получаване от длъжника на фактурата или на равностойно искане за плащане;
 - ii) ако длъжникът получи фактурата или равностойното искане за плащане преди стоките или услугите — тридесет дни след получаването на стоките или предоставянето на услугите;
 - iii) ако в закона или в договора е предвидена процедура за приемане или проверка, с която да се установява съответствието на стоките или услугите с договора, и ако длъжникът получи фактурата или равностойното искане за плащане преди или на датата на приемане или на проверка — тридесет дни след същата тази дата.

3. Държавите-членки следят за това максималната продължителност на посочената в параграф 2, буква б), точка iii) процедура за приемане или проверка да не превишава 30 дни, освен ако в тръжната документация или в договора е посочено и надлежно обосновано друго.

4. Държавите-членки следят за това срокът за плащане, определен в договора, да не надвишава сроковете, предвидени в параграф 2, буква б), освен ако е специално договорено между длъжника и кредитора и е надлежно обосновано от конкретни обстоятелства, като например обективна необходимост, плащането да бъде планирано за по-дълъг период от време.

5. Държавите-членки следят за това, когато лихвата за забава за плащане стане дължима, кредиторът да има право на обезщетение под формата на еднократна сума в размер на 5 % от дължимата сума. Това обезщетение е в допълнение към лихвата за забава за плащане.

6. Държавите-членки следят за това приложимият основен процент за търговски сделки, водещи до доставка на стоки или предоставяне на услуги на държавни органи срещу възнаграждение:

- а) за първото полугодие на всяка съответна година да бъде процентът в сила от 1 януари същата година;

б) за второто полугодие на съответната година да бъде процентът в сила от 1 юли същата година.

↓ 2000/35/ЕО (адаптиран)

Член 6

~~⊗~~ Договорни клаузи, които представляват явна злоупотреба ~~⊗~~

↓ 2000/35/ЕО чл. 3,
параграфи 3, 4 и 5 (адаптиран)
⇒ НОВ

~~31.~~ Държавите-членки предвиждат, че ~~договор~~ ⇒ договорна клауза, ~~за~~ ⊗ свързана с ⊗ датата на плащане, ~~или за~~ ⇒ с лихвения процент за забава на плащане или с разносните по събиране, ~~последствията от забава на плащане, които не съответстват на разпоредбите на параграф 1, букви б), в) и г) и на параграф 2, не се прилагат~~ ⇒ или е неприложима, ~~или може да е основание за иск за обезщетение за вреди, когато предвид всички обстоятелства по случая, включително добрата търговска практика и обичаи и естеството на продуктите, той представлява явна злоупотреба по отношение на кредитора. Когато се определя дали един договор~~ ⇒ дадена клауза ~~представлява явна злоупотреба по отношение на кредитора, ⊗ се вземат под внимание всички обстоятелства, включително добрата търговска практика и естеството на продукта~~ ⊗ ⇒ или услугата. ~~⊗ Взема се предвид ⊗~~ ⇒ също така ~~, наред с другото, дали длъжникът има някаква обективна причина да се отклонява от разпоредбите на параграф 1, букви б), в) и г) и параграф 2~~ ⇒ законния лихвен процент или от член 3, параграф 2, буква б), член 4, параграф 1 или член 5, параграф 2, буква б) ~~Ако се установи, че един такъв договор е явна злоупотреба, се прилагат разпоредбите на закона, освен ако националните съдилища не определят други условия, които да са несправедливи.~~

⇒ За целите на първа алинея клауза, което не включва лихва за забавено плащане, винаги се счита за представляваща явна злоупотреба. ⇐

~~42.~~ Държавите-членки следят за това, в интерес на кредиторите и конкурентите да съществуват подходящи и ефективни средства за прекратяване използването на условия ⇒ клаузи ⇐, които са явно несправедливи по смисъла на параграф ~~31.~~

~~53.~~ Измежду посочените в параграф ~~42~~ средства фигурират разпоредби, които позволяват на ⇒ представители на ⇐ организациите, ~~иманци или официално признати като иманци законен интерес да представляват малките и средните предприятия,~~ да сезират, съгласно съответното национално законодателство, съдилищата или компетентните административни органи, с мотива, че ~~договорните разпоредби, замислени за общо ползване~~ ⇒ клаузите ⇐, са явно несправедливи ~~по смисъла на параграф 3,~~ така че те да могат да прилагат подходящи и ефективни средства, за да се прекрати използването на ⇒ тези клаузи ⇐ ~~таква условия.~~

↓ НОВ

Член 7

Прозрачност

Държавите-членки гарантират пълна прозрачност по отношение на правата и задълженията, произлизащи от настоящата директива, по-специално, да публикуват приложимия законен лихвен процент.

↓ 2000/35/ЕО

Член ~~48~~

Запазване на собственост

1. Държавите-членки предвиждат в съответствие с националните разпоредби, приложими по силата на международното частно право, че продавачът може да запази собствеността върху вещите до цялостно плащане, когато между продавача и купувача е била изрично договорена клауза за запазване на собствеността преди доставката на вещите.
2. Държавите-членки могат да приемат или запазват разпоредби за задатъците, внесени от длъжника.

↓ 2000/35/ЕО (адаптиран)
⇒ НОВ

Член ~~50~~

Процедури за събиране на неоспорените вземания

1. Държавите-членки следят за това изпълнително основание независимо от размера на дълга, да може да бъде получено ~~нормално~~ деветдесет календарни дни, след като кредиторът е подал жалба или в съда или пред друг компетентен орган, когато не се оспорват дългът или процедурни въпроси. ~~Държавите-членки изпълняват това задължение съгласно съответните им законови, подзаконови и административни разпоредби.~~
2. ~~Съответните~~ Националните законови, подзаконови и административни разпоредби се прилагат при същите условия за всички кредитори, които са установени в Европейската Общността.

~~3. Сроковете по долу не вземат предвид при изчисляването на срока от деветдесет календарни дни, споменат в параграф 1~~ ☒ При изчисляване на срока, посочен в параграф 1, не се взема под внимание следното ☒:

- а) сроковете, необходими за съобщаване и призоваване;
- б) всяко забавяне, причинено от кредитора, като необходимите срокове за нанасяне на поправки в жалбите и молбите.

~~4. Разпоредбите на настоящия член не накърняват също разпоредбите на Конвенцията от Брюксел за юрисдикцията и изпълнението на решения по граждански и търговски дела~~²³.

⇒ 4. Параграфи 1, 2 и 3 не засягат разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1986/2006. ⇐

↓ НОВ

Член 10

Доклад

1. Държавите-членки изпращат доклад на Комисията относно прилагането на настоящата директива в рамките на две години след датата, посочена в член 11, параграф 1, а след това — на тригодишни интервали.

2. В рамките на три години след датата, посочена в член 11, параграф 1, Комисията изпраща доклад относно прилагането на настоящата директива до Европейския парламент и до Съвета. Докладът се придружава от всички съответни предложения.

↓ 2000/35/ЕО (адаптиран)

Член ~~11~~

Транспониране

~~1. Държавите-членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива, най-късно до 8 август 2002 г. Те незабавно информират Комисията за това.~~

~~Когато държавите-членки приемат тези разпоредби, последните съдържат позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се приемат от държавите-членки.~~

²³ Консолидирана версия (ОВ С 27, 26.1.1998 г., стр. 3)

↓ . (адаптиран)

1. Държавите-членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с членове 1—7 и член 9 не по-късно от *[последния ден на дванадесетия месец след публикуването на настоящата директива в Официален вестник на Европейския съюз]*. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби и прилагат таблица на съответствието между разпоредбите и настоящата директива.

Когато държавите-членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Те включват също така уточнение, че позоваванията в съществуващите закони, подзаконови и административни разпоредби на директивата, отменена с настоящата директива, се считат за позовавания на настоящата директива. Условието и редът на позоваване се определят от държавите-членки.

↓ 2000/35/ЕО (адаптиран)

⇒ НОВ

~~42.~~ Държавите-членки съобщават на Комисията текстовете на основните разпоредби от националното си законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

~~23.~~ Държавите-членки могат да запазят или да приемат по-благоприятни за кредиторите разпоредби от необходимите за спазване на настоящата директива.

4. При транспонирането на директивата държавите-членки могат да изключат договорите, ⇒ сключени преди датата, определена в параграф 1. ⇐

~~3. При транспонирането на настоящата директива държавите-членки могат да изключат:~~

~~а) вземанията, които са предмет на започнала процедура по несъстоятелност на длъжника;~~

~~б) договорите, които са сключени преди 8 август 2002 г.; и~~

~~в) исканията за лихви с размер под пет еуро.~~

~~4. Държавите-членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното право, които те приемат в областта, обхваната от настоящата директива.~~

~~5. Две години след 8 август 2002 г. Комисията преразглежда, наред с другото, законната лихва, договорните срокове за плащане и забавите за плащане, за да оцени ефекта върху търговските сделки и ефектите на правната уредба в практиката. Резултатите от този преглед и от другите прегледи, към които ще се приетъни, се съобщават на Европейския парламент и на Съвета, придружени при необходимост от предложения, насочени към усъвършенстване на настоящата директива.~~

↓ НОВ

Член 12

Отмяна

Освен по отношение на договорите, сключени преди [датата, посочена в член 11, параграф 1], Директива 2000/35/ЕО се отменя, считано от посочената дата, без да се засягат задълженията на държавите-членки относно срока за транспонирането ѝ в националното право и прилагането ѝ.

Позоваванията на отменената директива се считат за позовавания на настоящата директива и се четат съгласно таблицата на съответствието в приложението.

↓ 2000/35/ЕО
⇒ НОВ

Член ~~7~~13

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на [двадесетия] ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

↓ 2000/35/ЕО

Член ~~8~~14

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател
[...]

За Съвета
Председател
[...]

ПРИЛОЖЕНИЕ

Таблица на съответствието

Директива 2000/35/ЕО	Настоящата директива
Член 1	Член 1, параграф 1
Член 2, параграф 1, първа алинея	Член 2, параграф 1
Член 2, параграф 1, втора алинея	Член 2, параграф 2
Член 2, параграф 1, трета алинея	Член 2, параграф 3
Член 2, параграф 2	Член 2, параграф 4
-	Член 2, параграф 5
-	Член 2, параграф 6
-	Член 2, параграф 7, уводни думи
Член 2, параграф 3	Член 2, параграф 8
Член 2, параграф 4	Член 2, параграф 7, буква а)
Член 2, параграф 5	Член 2, параграф 9
Член 3, параграф 1, буква а)	Член 3, параграф 2, буква а)
Член 3, параграф 1, буква б), уводни думи	Член 3, параграф 2, буква б)
Член 3, параграф 1, буква б), точка i)	Член 3, параграф 2, буква б), точка i)
Член 3, параграф 1, буква б), точка ii)	-
Член 3, параграф 1, буква б), точка iii)	Член 3, параграф 2, буква б), точка ii)
Член 3, параграф 1, буква б), точка iv)	Член 3, параграф 2, буква б), точка iii)
Член 3, параграф 1, буква в)	Член 3, параграф 1
Член 3, параграф 1, буква г), първо и трето изречение	-
Член 3, параграф 1, буква г), второ изречение	Член 2, параграф 7, буква б)
-	Член 4, параграф 1
-	Член 4, параграф 2

Член 3, параграф 1, буква д)	Член 4, параграф 3
Член 3, параграф 2	-
-	Член 5
Член 3, параграф 3, първо и второ изречение	Член 6, параграф 1, първа алинея
Член 3, параграф 3, трето изречение	-
-	Член 6, параграф 1, втора алинея
Член 3, параграф 4	Член 6, параграф 2
Член 3, параграф 5	Член 6, параграф 3
-	Член 7
Член 4	Член 8
Член 5, параграфи 1, 2 и 3	Член 9, параграфи 1, 2 и 3
Член 5, параграф 4	-
-	Член 5, параграф 4
-	Член 10
Член 6, параграф 1	-
-	Член 11, параграф 1
Член 6, параграф 2	Член 11, параграф 3
Член 6, параграф 3	Член 1, параграф 2
Член 6, параграф 4	Член 11, параграф 2
Член 6, параграф 5	-
-	Член 11, параграф 4
-	Член 12
Член 7	Член 13
Член 8	Член 14
-	Приложение

ЗАКОНОДАТЕЛНА ФИНАНСОВА ОБОСНОВКА

1. НАИМЕНОВАНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно борбата със забавяне на плащане по търговските сделки (преработване).

2. УД/БД (УПРАВЛЕНИЕ ПО ДЕЙНОСТИ / БЮДЖЕТ ПО ДЕЙНОСТИ) РАМКА

Дял 02 – Предприятия — Глава 02 03: Вътрешен пазар за стоки и отраслови политики.

3. БЮДЖЕТНИ РЕДОВЕ

3.1. Бюджетни редове (оперативни редове и свързани с тях редове за техническа и административна помощ (предишни редове В..А)), включително съответните им наименования:

02.0301

3.2. Продължителност на дейността и на финансовото отражение:

Предвид това, че дейността е законодателно предложение, нейната продължителност е неопределена.

3.3. Бюджетни характеристики

Бюджетен ред	Вид разход		Нов	Участие на ЕАСТ	Вноски на страните кандидатки	Функция от финансовите перспективи
02.0301	Незадължителни	МБК ²⁴	НЕ	ДА	НЕ	1a

²⁴ Многогодишни бюджетни кредити

4. ОБОБЩЕНИЕ НА РЕСУРСИТЕ

4.1. Финансови ресурси

4.1.1. Обобщение на бюджетните кредити за поети задължения (БКПЗ) и бюджетните кредити за плащания (БКП)

в милиони EUR (до третия знак след десетичната запетая)

Вид разход	Раздел №		2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г. и след това	Общо
------------	----------	--	---------	---------	---------	---------	---------	---------------------	------

Оперативни разходи²⁵

Бюджетни кредити за поети задължения (БКПЗ)	8.1.	а	0	0	0	0	0	0	0
Бюджетни кредити за плащания (БКП)		б	0	0	0	0	0	0	0

Административни разходи, включени в референтната сума²⁶

Техническо и административно обслужване (ЕБК)	8.2.4.	в	0	0	0	0	0.3	0	0.3
---	--------	---	---	---	---	---	-----	---	-----

ОБЩА РЕФЕРЕНТНА СУМА

Бюджетни кредити за поети задължения		а+в	0	0	0	0	0.3	0	0.3
Бюджетни кредити за плащания		б+в	0	0	0	0	0.3	0	0.3

Административни разходи, които не са включени в референтната сума²⁷

Човешки ресурси и свързаните с тях разходи (ЕБК)	8,2,5,	г	0,244	0,244	0,244	0,244	0,244	0,244	1,464
Административни разходи, различни от разходите за човешки ресурси и свързаните с тях разходи, които не са включени в референтната сума (НБК)	8,2,6,	д	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,6

Обща индикативна стойност на интервенцията

ОБЩО БКПЗ, включително разходите за човешки ресурси		а+в +г +д	0,344	0,344	0,344	0,344	0,644	0,344	2,364
--	--	-----------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

²⁵ Разходи, които не спадат към глава xx 01 от съответния дял xx.

²⁶ Разходи по статия xx 01 04 от дял xx.

²⁷ Разходи по глава xx 01, без статия xx 01 04 или xx 01 05.

ОБЩО включително за човешки ресурси	БКП, разходите		б+ в+г +д	0,344	0,344	0,344	0,344	0,644	0,344	2,364
---	--------------------------	--	-----------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

4.1.2. Съвместимост с финансовото планиране

Предложението е съвместимо със съществуващото финансово планиране.

4.1.3. Финансово отражение върху приходите

Предложението няма финансово отражение върху приходите.

4.2. Човешки ресурси със заетост на пълно работно време (ПРВ) (включително длъжностни лица, временен персонал и външно наети лица) - вж. подробности в точка 8.2.1.

Годишни нужди	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г. и след това
Общ брой човешки ресурси	2	2	2	2	2	2

5. ХАРАКТЕРИСТИКИ И ЦЕЛИ

5.1. Потребности, които трябва да бъдат удовлетворени в краткосрочен или дългосрочен план

Виж обяснителния меморандум.

5.2. Добавена стойност на участието на Общността и съгласуваност на предложението с други финансови инструменти и възможно полезно взаимодействие

Виж обяснителния меморандум.

5.3. Цели, очаквани резултати и свързаните с тях показатели на предложението в контекста на рамката за управление по дейности (УД)

Виж обяснителния меморандум.

5.4. Метод на прилагане (индикативен)

Централизирано управление: пряко от Комисията.

6. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Организирането на надеждни схеми за мониторинг и оценка е усложнено поради принципа, че правилата, определени в настоящото предложение, нямат задължителен ефект върху предприятията, т.е. предприятията няма да са задължени да прилагат тези правила и да търсят правата си. Освен това са налице доказателства, че има вероятност рецесионната фаза на икономическия

цикъл да има отрицателен ефект върху навременното плащане, тъй като тя засяга паричните потоци и възможностите за финансиране на дружествата. В периоди на икономически ръст дружествата се радват на по-добри парични потоци, които поне отчасти би могло да бъдат използвани за плащане навреме.

Системата за мониторинг се състои от 2 стълба:

- **Прозрачност:** предложението задължава държавите-членки да гарантират пълна прозрачност по отношение на правата и задълженията, произтичащи от настоящата директива.
- **Докладване:** предложението задължава държавите-членки на всеки три години да изпращат доклади относно изпълнението на директивата. Комисията събира тази информация и изготвя проектодоклад относно прилагането на настоящата директива. Въпросният доклад вероятно ще бъде изготвян, *inter alia*, въз основа на информацията и данните, посочени в приложения 1, 2 и 3 (частично) към оценката на въздействието, които ще бъдат използвани като допълнителни показатели за постигането на целите. Провеждането на подобни нови проучвания ще даде възможност на Комисията да сравни поведението на кредиторите преди и след прилагането на директивата.

7. МЕРКИ ЗА БОРБА С ИЗМАМИТЕ

Не се прилага.

8. ДАННИ ЗА РЕСУРСИТЕ

8.1. Цели на предложението, изразени като финансов разход

Не се прилага.

8.2. Административни разходи

8.2.1. Брой и вид човешки ресурси

Видове длъжности		Персонал, който трябва да бъде назначен за управление на дейността, като се използват налични и/или допълнителни ресурси (брой длъжности/персонал на пълно работно време)					
		2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
Длъжностни лица или временно нает персонал ²⁸ (XX 01 01)	A*/AD	1	1	1	1	1	1
	B*, C*/AST	1	1	1	1	1	1

²⁸ Разходите за който НЕ са покрити от референтната сума.

Персонал, финансиран ²⁹ по статия XX 01 02	0	0	0	0	0	0
Друг персонал, финансиран ³⁰ по статия XX 01 04/05	0	0	0	0	0	0
ОБЩО	2	2	2	2	2	2

8.2.2. *Описание на задачите, произтичащи от дейността*

Задачите се състоят от административно управление на директивата, включително обработване на жалби и нарушения, изпълнение на мерките за прозрачност и подготовка и изготвяне на доклада, посочен в точка 6.

8.2.3. *Източници на човешки ресурси (по закон)*

Длъжности, които трябва да бъдат преразпределени чрез използване на наличните ресурси в рамките на службата по управлението (вътрешно преразпределяне)

8.2.4. *Други административни разходи, включени в референтната сума (XX 01 04/05 – Разходи за административно управление)*

в милиони EUR (до третия знак след десетичната запетая)

Бюджетен ред (номер и наименование)	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г. и след това	ОБЩО
Техническо и административно обслужване (включително свързаните с него разходи за персонал)							
Изпълнителни агенции ³¹	0	0	0	0	0	0	0
Друго техническо и административно обслужване							
- <i>intra muros</i>	0	0	0	0	0	0	0
- <i>extra muros</i>	0	0	0	0	0,3	0	0
Общо техническо и административно обслужване	0	0	0	0	0,3	0	0

8.2.5. *Финансови разходи за човешки ресурси и свързани с тях разходи, които не са включени в референтната сума*

в милиони EUR (до третия знак след десетичната запетая)

²⁹ Разходите за който НЕ са покрити от референтната сума.

³⁰ Разходите за който са покрити от референтната сума.

³¹ Следва да се посочи конкретната законодателна финансова обосновка за съответната(ите) изпълнителна(и) агенция(и).

Вид човешки ресурси	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г. и след това
Длъжностни лица и временно нает персонал (XX 01 01)	0,244	0,244	0,244	0,244	0,244	0,244
Персонал, финансиран по статия XX 01 02 (помощен персонал, външни национални експерти, договорно нает персонал и др.) (посочете бюджетен ред)	0	0	0	0	0	0
Общо разходи за човешки ресурси и свързани с тях разходи (които НЕ са включени в референтната сума)	0,244	0,244	0,244	0,244	0,244	0,244

8.2.6. Други административни разходи, които не са включени в референтната сума

в милиони EUR (до третия знак след десетичната запетая)

	2010 г.	2011 г.	2012	2013	2014	2015 г. и след това	ОБЩО
XX 01 02 11 01 — Командировки	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,3
XX 01 02 11 02 — Конференции и срещи	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,3
XX 01 02 11 03 — Заседания на комисии	0	0	0	0	0	0	0
XX 01 02 11 04 — Проучвания и консултации	0	0	0	0	0	0	0
XX 01 02 11 05 — Информационни системи	0	0	0	0	0	0	0
2 Общо други разходи за управление (XX 01 02 11)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,6
3 Други разходи от административен характер (уточнете, като посочите и бюджетния ред)	0	0	0	0	0	0	0
Общо административни разходи, различни от човешки ресурси и свързани с тях разходи (които НЕ са	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,6

включени в референтната сума)							
-------------------------------	--	--	--	--	--	--	--